

סיכום דיון משולב לועדות נגישות, תחבורה ובטיחות בדרכים מיום 27.4.2026

משתתפים:

מיטל להבי - סגנית ראש העיר לתחבורה, בטיחות בדרכים וקהילה גאה, עיריית תל אביב-יפו.
עו"ד מאיה נורי - חברת מועצה, מחזיקה בתיק הנגישות, יו"ר ועדת הנגישות, עיריית תל אביב-יפו.
חגי ירון - ס.מנהל מינהל בינוי ותשתיות ומנהל המרכז העירוני לתיאום הנדסי, עיריית תל אביב-יפו.
אייל הרשטיק - מנהל המטה לבטיחות בדרכים, אגף התנועה, עיריית תל אביב-יפו.
בתאל אשקול - יועצת רכבת קלה ומטרו, מינהלת הרק"ל והמטרו, עיריית תל אביב-יפו.
אבי קטקו - מנהל מהלך רשות מקדמת הזדקנות מיטבית, עיריית תל אביב-יפו.
כרמל נמש - עוזר מקצועי לסגנית רה"ע בתחום התחבורה, עיריית תל אביב-יפו.
נתלי מון - עוזרת תקשורת לסגנית רה"ע, עיריית תל אביב-יפו.
אלמוג דיין - לשכת סגנית רה"ע, עיריית תל אביב-יפו.
גיק אמסיס - מרכז מידע תאונות דרכים, המטה לבטיחות בדרכים, אגף תנועה, עיריית תל אביב-יפו.
דנה טל - מנהלת אזור, הרלב"ד, נציגת משרד התחבורה בוועדה.
נטלי נאגאר - רכזת נגישות, נתיבי אילון.
הילה וקסברג - מנהלת אגף רשויות מקומיות, נת"ע.
יובל וגנר - יו"ר ומייסד עמותת נגישות ישראל.
דביר כץ - סמנכ"ל חברת רן וולף
דפנה צרויה - נציגת תל אביב במועצת האזרחים הוותיקים הארצית
מאיה רוז, מתרגמת שפת סימנים
צבי וורובל, כתב.
מתן רוטשטיין
ישי יהלום
חנה איטח
דנה לוי
דני שמואל
רחל אלון
מורנה ברסקי
יובל שקד
הודיה טיטלבוים
שילי המנחם
שחר תמיר
הראל חייט
אברהם ארליך
זיו ערווה
אילת בכרך
דורון סעד
ליאת בני
ניצה קמחי
ורד בושקובסקי
חן ברוטר
אבי בלאו
דורית אברהם
דנה עמר
לילך אברמוביץ
שי כהן

על סדר היום:

- 3 תמונת מצב עירונית - סקירת נתוני בטיחות בדרכים באתרי עבודות
- 4 נקודת המבט של התושב - ארגונים המייצגים אנשים עם מוגבלויות ותושבים
- 4 עבודות מוכוונות נגישות - שיח עם חברות התשתית נת"ע ונתיבי איילון
- 5 כשלים ופתרונות - הצגת אתגרים מרכזיים והמלצות ליישום
- 5 הסדרים בטיחותיים והנגשה - סקירת פעולות ומענים עירוניים בשטח
- 6 סיכום

פרוטוקול

1. תמונת מצב עירונית - סקירת נתוני בטיחות בדרכים באתרי עבודות

הישיבה נפתחה על ידי מיטל להבי, סגנית ראש העיר לתחבורה, בטיחות בדרכים וקהילה גאה ויו"ר ועדות התחבורה והבטיחות בדרכים, יחד עם מאיה נורי ממנהל על הנגישות ויו"ר הועדת הנגישות; במטרה לקיים שיח משותף בין העירייה, חברות התשתית, ארגוני אנשים עם מוגבלויות ותושבים.

אתרי עבודות: בעיר פועלים למעלה מ-1,400 אתרי בנייה במקביל, מהם כ-400 עבודות תשתית במרחב הציבורי. לצד עבודות הרכבת הקלה (הקו הסגול והירוק), צפוי פרויקט המטרו שיכלול כ-20 תחנות בעיר כחלק ממערכת של למעלה מ-100 תחנות במטרופולין. מדובר בעבודות ארוכות טווח, ולכן העירייה מבקשת להיערך מראש להיבטי נגישות ובטיחות.

בטיחות בדרכים: אייל הרשטיק, מנהל המטה לבטיחות בדרכים עדכן כי חלה ירידה בקרב תאונות הקלות בשנים האחרונות, בעוד התאונות הקשות ירדו אך חזרו לעלות. צוין כי בעוד ברבעון הראשון נרשם הרוג אחד בלבד, הסדרי התנועה הזמניים פוגעים משמעותית בבטיחות ובחופש התנועה, בעיקר עבור אוכלוסיות פגיעות.

בדיון הוצגו שורה של כשלים במרחב הציבורי סביב אתרי עבודות:

- חסימות מדרכה ללא חלופה נגישה.
- שבילים זמניים שאינם תקינים.
- מחסור בתאורה, שילוט והכוונה.
- היעדר פסי הכוונה ותקתקנים עבור לקויי ראייה.
- שינויים זמניים בתנועה שאינם מסומנים באופן ברור.
- פגיעה בבטיחות הולכי רגל במרחבי מעבר צרים ולא מוארים.
- היעדר תחזוקה של סימוני דרך, מעברי חצייה ורמזורים באזורים מושפעי עבודות.

בנוסף עלתה סוגיית הרמזורים והתקתקנים, בדגש על מרחבים בהם קיימים שינויים זמניים בהסדרי התנועה. הודגש כי היעדר תקתקנים במעברי חצייה ובסביבת עבודות פוגע באופן משמעותי בעצמאות ובבטיחות של אנשים עם לקויות ראייה.

2. נקודת המבט של התושב - ארגונים המייצגים אנשים עם מוגבלויות ותושבים

התושבים ונציגי הארגונים הציגו פגיעה יומיומית בנגישות ובבטיחות:

- התושב שחר תמיר תיאר סכנה ממשית במפגש בין הולכי רגל לכלים חשמליים, במיוחד בירידה מאוטובוס לשביל אופניים.
- התושבת מורנה הביאה דוגמה לפציעה קשה כתוצאה מתאונת קורקינט.
- התושבת ורד מושקובסקי, עם לקות ראייה, חיזקה את הצורך בהנגשה אפקטיבית
- התושבת ודפנה צרויה הדגישה כי עבור כ-80 אלף אזרחים ותיקים, מדובר בסיכון פיזי המוביל גם להשלכות נפשיות כתוצאה מבידוד פיזי.
- עלו גם קשיים בתחבורה ציבורית - ביטול קווים, חוסר נגישות למוסדות ושירותים, ופגיעה באוכלוסיות שאינן יכולות להיעזר באמצעים חלופיים.
- יובל וגנר, יו"ר ומייסד ארגון 'נגישות ישראל' עדכן כי קיימת עבודה רגולטורית להסדרת הממשק בין הולכי רגל לרוכבים.
- חן ברוטר ציין כי קיימים בעולם פתרונות טכנולוגיים מוכחים לתקתקנים והכוונה קולית, וכי האתגר המרכזי הוא רגולטורי.
- מיטל להבי התייחסה לפניית חוזרות ונשנות של הראל חייט, תושב עם לקות ראייה, בנושא היעדר תקתקנים באזור גשר מודעי/דורי/פנחס ספיר במהלך עבודות התשתית המתבצעות במקום מאז שנת 2020. לדבריה, למרות פניות רבות לאורך השנים, טרם ניתן מענה מספק המאפשר מעבר בטוח ונגיש לעוורים ולקווי ראייה בתקופת העבודות. עוד הודגש כי במקרים רבים ניתן מענה לצורכי תנועת רכבים ונהגים, אך צרכיהם של אנשים עם מוגבלויות אינם מקבלים מענה דומה בתקופת הביניים. מיטל ביקשה לקדם פתרון מיידי לסוגיית התקתקנים במקום, וכן לגבש נוהל עירוני מחייב שיבטיח מענה נגישותי מלא לאנשים עם מוגבלויות בכל עבודות תשתית המתבצעת בעיר או מטעמה.

3. עבודות מוכוונות נגישות - שיח עם חברות התשתית נת"ע ונתיבי איילון

נציגי העירייה וחברות התשתית הציגו נכונות לשיתוף פעולה לצד מורכבות יישומית:

- חגי ירון, סגן מנהל מינהל בינוי ותשתיות ומנהל המרכז לתיאום הנדסי בעיריית תל אביב-יפו ציין כי חלק מסוגיות הנגישות והבטיחות שהועלו על ידי התושבים כבר נמצאות בטיפול, אך יש קושי להתמיד בהנגשת אתרים, בשל הדינמיות של התקדמות העבודות.
- הילה וקסברג, מנהלת אגף רשויות מקומיות בנת"ע עדכנה על מינוי ממונת נגישות בנת"ע ועל שילוב הנושא במכרזים עתידיים שיוצגו לקבלנים כדרישה, זאת בניגוד למכרזי הרכבת הקלה.
- דביר כץ בחברת רן וולף הדגיש את חשיבות קשרי הקהילה ושיתוף הציבור.
- יובל וגנר, מייסד ויו"ר 'נגישות ישראל' המליץ לשלב דרישות נגישות כבר בשלב ההיתרים, כולל נספח תכנון ייעודי ושילוב מורשה נגישות.

4. כשלים ופתרונות - הצגת אתגרים מרכזיים והמלצות ליישום

הוצגו כשלים מרכזיים: חסימות מדרכה ללא חלופה, שבילים זמניים לא תקינים, היעדר תאורה ושילוט, חוסר באמצעי הכוונה (כולל תקתקנים), שינויים לא מסומנים, וגידור הפוגע בבטיחות ובתחושת הביטחון.

בנוסף, קיימים כשלים מערכתיים: חוסר בהירות באחריות בין גופים, זמני טיפול ארוכים, היעדר SLA (Service Level Agreement - הסכם רמת שירות), וירידה בתחזוקה לאורך זמן.

בין כיווני הפעולה המרכזיים שהוצעו כמענה:

- יצירת נתיב נגיש ורציף לאורך עבודות תשתית.
- התקנת רמפות תקניות ומעברים חלופיים בטיחותיים.
- שילוב תקתקנים זמניים ופתרונות הכוונה קולית.
- חיזוק הפיקוח והבקרה על הסדרי תנועה זמניים.
- בדיקה ותחזוקה של רמזורים, סימוני דרך ומעברי חצייה באזורי עבודות.
- יצירת מנגנון ברור בין העירייה לנת"ע לטיפול מהיר במפגעים.
- שילוב דרישות נגישות מחייבות במסמכי המכרז והפיקוח.
- יצירת מנגנוני משוב מהציבור על מפגעי נגישות.

5. הסדרים בטיחותיים והנגשה - סקירת פעולות ומענים עירוניים בשטח

במסגרת הדיון הוצגו פעולות עירוניות בתחום התחבורה והבטיחות:

- הרחבת סמכויות האכיפה העירוניות לכלים חשמליים.
- קידום רשת שבילי האופניים העירונית – פיתוח כ-200 ק"מ שבילי אופניים.
- שינוי תכנון שבילים במקומות בהם קיימת התנגשות עם הולכי רגל.
- הפעלת קווי תחבורה חלופיים באזורים בהם נפגעה הנגישות לתחבורה ציבורית.
- הפיקוח בשטח מתבצע באופן שוטף, אך אינו מספק בשל היקף הפקחים הפועלים בתחום.

בנוסף, עלו פערים בטיפול בפניות תושבים:

- היעדר קטגוריית "נגישות" במוקד 106.
- חוסר במנגנון SLA ברור מול נת"ע.
- קושי במעקב אחר טיפול במפגעים.
- היעדר מנגנון משוב לתושבים.

סיכום והנחיות לביצוע

- גיבוש נוהל עירוני מחייב להנגשת אתרי עבודות עבור אנשים עם מוגבלויות, לרבות בתקופות ביניים של עבודות תשתית והכנת מסמך הנחיות עירוני מחייב לנגישות בתקופת עבודות תשתית, כולל דרישות לקבלנים ונספחי נגישות - באחריות חגי ירון.
- בדיקת והטמעת פתרונות לתקתקנים, ובפרט בציר אבן גבירול בין מילאנו לנורדאו - באחריות חגי ירון, אייל הרשטיק, עופר שפיגל והילה וקסברג.

- בחינת סוגיית התקנת קנים באזור גשר מודעי/דורי/פנחס ספיר וקידום פתרון נגישות קבוע במהלך תקופת העבודות - באחריות חגי ירון, עיריית רחמני, אייל הרשטיק ונטלי נאגאר.
- מיפוי מוסדות רגישים (מרכזי יום, מוסדות ללקויי ראייה, מוסדות לאזרחים ותיקים וכו') וביצוע בדיקות ייעודיות סביבם - באחריות X
- בדיקת תדירות התחזוקה והצביעה של מעברי חצייה, סימוני דרך ורמזורים סביב מוסדות רגישים ואתרי עבודות - באחריות אייל הרשטיק.
- בחינת הצורך בהוספת תקתקנים ורמזורים מונגשים במרחבי עבודות זמניים - באחריות חגי ירון.
- הוספת קטגוריית "נגישות" לדיווחי תושבים ב מוקד 106 - באחריות גיא אלעד - מנהל מוקד שירות 106 פלוס .
- יצירת מנגנון SLA ברור בין העירייה לנת"ע לטיפול במפגעי נגישות ובטיחות - באחריות חגי ירון, אייל הרשטיק, עופר שפיגל והילה וקסברג.
- בחינת מודל בו העירייה מטפלת במפגעים קטנים ומחייבת את נת"ע בהחזר - באחריות חגי ירון.
- בחינה מראש של השפעות ביטול/שינוי קווי תחבורה ציבורית על מוסדות ואוכלוסיות רגישות - באחריות מאור תורג'מן.
- קידום שיתוף פעולה עם ארגוני נגישות וגופים מקצועיים לפיתוח מודל יישומי עירוני - באחריות מיטל להבי.
- בחינת פתרונות טכנולוגיים לנגישות והכוונה קולית, לרבות האקתון או פיילוטס עירוניים - באחריות כרמל נמש למול רמי ריחן, עיריית רחמני ואייל הרשטיק.
- חיזוק הפיקוח והבקרה על אתרי עבודות לאורך כל תקופת הפרויקט ולא רק בתחילתו - באחריות חגי ירון.